

Sibo Arbeek

SAMEN WERKEN AAN DE SCHOOL VAN MORGEN

Inspiratieboek 2015-2020

DEELS RENOVATIE EN NIEUWBOUW METIS MONTESSORI LYCEUM AMSTERDAM

Opdrachtgever

MSA

Adviseur/projectmanager

BOAadvies

Architect

Atelier PRO Architecten

Aannemer

Renovatie MVB bouw

Nieuwbouw KlaassenGroep

BVO

8.000 m²

Stichtingskosten

€ 10,4 miljoen incl. btw

Ingebruikname

Mei 2018

KENMERKEN

LIEFDEVOL GERENOVEERD, UITDAGEND UITGEBREID

Het Metis Montessori Lyceum klaar voor de toekomst

Aan de Mauritskade in Amsterdam staat het imposante gebouw van het Metis Montessori Lyceum. Het gebouw is met liefde en respect gerenoveerd en voor een aanvullend deel staat er een strakke en transparante nieuwbouw in een prachtige symbiose met het historische pand uit de neorenaissance. De vergelijking met kasteel Zweinstein van Harry Potter dringt zich op.

Dat komt door de vormen, de hoogte van het gebouw en het intieme binnenplein, waar een reusachtige plataan de dienst uitmaakt. Algemeen directeur Hüseyin Asma is dan ook apetrots op zijn gebouw: "Het schoolgebouw aan de Mauritskade is altijd voor kinderen uit Amsterdam Oost bestemd geweest. In 1904 verrees de Hogere Burgerschool met 'vijfjarigen cursus' aan het prille Oosterpark. Het gebouw van architect Leguyt heeft sinds die tijd altijd dienst gedaan als middelbare school, ook wel bekend onder de naam Amstellyceum. Hüseyin: "Sinds 2008 is het Metis op deze plek gevestigd, na een samenwerking tussen twee besturen onder de Montessori Scholengemeenschap Amsterdam (MSA). Na al die jaren en verschillende bewoners voldeed het gebouw niet meer aan de huidige eisen van het onderwijs. Het was een donker en naar binnen gericht gebouw; we wilden meer

FOTO RENÉ SOUVERTJN

licht en ruimte en vanuit het onderwijs meer leerpleinen en vooral de mogelijkheid om verbindingen te maken. We wilden vooral ook een school voor alle Amsterdammers zijn waar het montessorionderwijs 2.0 van de 21e eeuw wordt gegeven. Ons doel is verder de tweedeling in de stad tussen overwegend witte en zwarte scholen te doorbreken. Dat is gelukt; er zitten nu 940 havo- en vwo-leerlingen op school die heel mooi de diversiteit in de stad weerspiegelen. Onze speerpunten zijn vernieuwend onderwijs, wereldburgerschap, leren samenleven en innovatief leren in een moderne leeromgeving. We zijn begonnen met het renoveren van het pand met respect voor het bijzondere karakter ervan.”

COMPLEXE LOCATIE

Het bestaande schoolgebouw bestaat uit een carré rond een grote plataan en ligt aan de rand van het Oosterpark. Het noordelijke en zuidelijke deel van het Oosterpark verschillen van elkaar. Het zuidelijke was groen en open, in het noordelijke deel stonden gebouwen omringd door hekken, waaronder het Metis Montessori Lyceum. Dit parkdeel was veel minder publiek toegankelijk en het idee was dit deel meer open te maken waardoor het Oosterpark verdubbeld zou worden. De hekken van het privé terrein rond de school zijn verwijderd en zo is meer openbaar groen ontstaan, waarbij het park letterlijk tot aan de gevel reikt. De gebouwen aan de Mauritskade hadden vroeger ook een ingang aan het park. Die zijn weer teruggebracht. Het Metis Montessori Lyceum stond ook met de rug naar het park; de lesruimten waren allemaal op de stad georiënteerd. Projectmanager René van der Willigen van BOAadvies knikt: “Met de uitbreiding wilde de school de entree niet alleen logistiek beter organiseren maar ook de ligging aan het park optimaal benutten. Deze ‘omkering’ geeft de school

de mogelijkheid om lesruimten te laten uitkijken over het park. Het is een complexe binnenstedelijke locatie waarbij de gemeentelijke plannen rond de uitbreiding van het Oosterpark de plannen voor Metis raakten. Het bestuur wilde een school op één locatie. Het project bestond daarom uit twee fasen: de renovatie van het bestaande pand met zijn rijke ornamenten in combinatie met een uitbreiding. Na de renovatie zijn we gelijk met de nieuwbouw begonnen. Zo’n renovatie vereist vakmanschap en creativiteit. De stedenbouwkundige uitgangspunten waren dat de footprint van de aanbouw maximaal 900 m² mocht zijn, met een volume van maximaal 4 lagen. Randvoorwaarden voor het ontwerp waren een optimale interne aansluiting van de aanbouw aan de bestaande school; een nieuwe relatie tussen school en park én aansluiting van het park tot aan de Mauritskade mogelijk maken; het behoud van de monumentale plataan op de patio evenals de monumentale conciërgewoning en natuurlijk aandacht voor een goede logistiek van leerlingenstromen. Atelier PRO heeft het bestaande deel prachtig verbonden met een totaal nieuw gebouwdeel, dat in samenhang voor een mooie spanning zorgt.”

HERE COMES THE SUN

Hüseyin: “Als directeur heb je externe expertise en een sparringpartner nodig. Welke stappen en acties moet je ondernemen en wat is reëel? Onderweg moesten we bezuinigen; welke keuzen kun je dan maken, zonder dat het ten koste gaat van het onderwijs? René: “Het was een ingewikkeld proces, waarbij we met veel belangen te maken hadden; je moet een monumentaal pand met gevoel voor detail kunnen renoveren en tegelijkertijd een complexe nieuwbouw begeleiden. Atelier PRO moest het ontwerp afstemmen op de gemeentelijke plannen. We hebben enorm gepuzzeld over de koppeling, waarbij de oude dienstwoning ook een rol speelde, die

“ONZE SPEERPUNTEN ZIJN VERNIEUWEND ONDERWIJS, WERELDBURGERSCHAP, LEREN SAMENLEVEN EN INNOVATIEF LEREN IN EEN MODERNE LEEROMGEVING”

prachtig in de strakke nieuwbouw is ingepast.” Mooi bedacht door de architect is de speelsheid in de maatvoering, waarbij het nieuwe deel een stevige en stoere uitstraling heeft en door de grote raampartijen tegelijkertijd transparant is. De nieuwe entree, waar vroeger een oud gymlokaal lag, is nu de connector tussen de beide gebouwen, waarbij de officiële ingang aan de kant van het Oosterpark ligt. De entree van de fietsenkelder ligt daar ook. De zwarte kleurstelling en het high tech karakter accentueren de stoerheid van de nieuwbouw en geeft het monumentale karakter van de bestaande bouw extra cachet. René: “Onderweg kwamen we ook zaken tegen die we eerst met monumentenzorg moesten afstemmen. Er zijn leermiddelen gevonden, die nu in het onderwijsmuseum in Dordrecht staan. Bij het onderkelderen van de nieuwbouw voor fietsen, stuitten we verder op restanten van de Oosterbegraafplaats die eind 19e eeuw hier lag. Dat hebben we samen met de gemeentelijke archeologische dienst opgepakt. Nog een opvallend element in de architectuur is de bijzondere gevel van de uitbreiding. Die is voorzien van opvallende, zwart geperforeerde panelen. Deze elektrisch bedienbare panelen fungeren als zonwering en zijn onderdeel van het kunstwerk ‘Here Comes The Sun’ van Chris Kabel. Hij heeft 4.500 transparante glazen lenzen en filters in diverse kleuren aangebracht in deze panelen. De lichtinval zorgt hierdoor voor een diffuus speels lichteffect in de klaslokalen, leerpleinen en openbare ruimtes.

Het patroon van de lenzen verwijst op een afstand van het gebouw naar het golf- en deeltjeskarakter van licht.”

SCHOOL VOOR DE STAD

Hüseyin: “We willen een school voor de stad zijn, met buitenfaciliteiten zoals een schoolplein, dat na schooltijd als skatebaan wordt gebruikt. Naast het gebouw komt ons sportterrein, dat ook een openbaar karakter krijgt. Je voelt overal dat het gebouw werkt. In het bestaande gebouw vind je de praktijkruimten techniek, natuur- en scheikunde en de ruimten voor de bovenbouw. In onze Coderklassen werken leerlingen met 3D-computergraphics en vraagstukken rond kunstmatige intelligentie. Daar ligt ook onze collegezaal. In de nieuwbouw vind je algemene ruimten en lokalen voor de onderbouw. Leerlingen kunnen overal leren en er is voldoende ruimte voor creativiteit en techniek.” Het gevoel voor innovatie en ontmoeting komt terug in de inrichting, waarbij Atelier PRO goed heeft meegedacht. Bijzonder zijn de grote afbeeldingen van wereldburgers aan de wand, die ook als akoestische platen werken. De mooiste hangt bij de entree: die van Maria Montessori.

